

Vydūno gyvoji tikyba

Tikyba yra žinojimas savo esimo kilmės

***

Žmonių sąmonės yra labai nelygios šviesos. Todėl ir tikyba negali būti kiekvienam ta pati. Ji yra kiekvieno žmogaus vidujausiu širdies dalyku. Jeigu tūli žmonės ir tikėtū tais patiais mokslais, jų tikyba būtų pagal tai skirtinga, kiek atskirū žmonių sąmonės aiškiau ar niūriau šviestū. Tuos skirtumus pašalinti niekas kitas negali.

***

...Didysis Slėpinys nėra pasiekiamas nei jausmais, nei protu...

...Tam žmogus turi pirma susivokti savo sieloje, iškilęs iš jusnių, iš ūpų ir minčių, sričių, ir save skirti nebe tik bekraštenybei ir amžinybei, bet ir Tam, kas anapus jų yra, kas yra ir amžių, ir bekraštenybės pagrindas.

...Toks santykiavimas sieloje su Didžiuoju Slėpiniu yra gyvoji, tikroji tikyba. Joje žmogus pasišvenčia pačiam amžinam gyvumui, ir jis tada pagaunamas to ritmo, kurs neša visa, kas esti, per amžius. Su juo parėjęs į vienumą, žmogus yra kūręs vieningumą su visu, kas gyva.

Vydūnas, Raštai, III t. p. 335

***

...Tiktai žiūrint iš to, ką vadiname žodžiu aš, į tai, iš kur tai kyla, galima kalbėti apie tikyba.

Sąmonė, p. 98

***

Žmoniškumas tik tada įsigali, kad žmogus visu savo gyvenimu skiriasi tam, kas tauru yra, kad jis apsirėškia ne iš kūno reikalavimų, ir ne iš ypatingų minčių nustatytų tikslų, ale iš giedros savo esmės visai nuoširdžiai. Bet tai tėra galima, jeigu žmogus gyvena nuolatai pasišventęs Dievui, kad jis visu savo gyvenimu yra maldingas.

Raštai, IV t., 381

Ir tada mes galime kreipties į tai, kas yra mažiau sąmoninga, arba į tai, kas visai nesąmoninga, bet ir į priešingąją pusę, būtent į patį sąmoningumą, kuriame mūsų sąmonė turi savo pagrindą. Iš tokios ašainės sąmonės laikysenos brūksta žinojimas savo esimo kilmės. O vien tai priderėtų vadinti žodiu tikyba. Ji yra ašainės sąmonės numanymas savo sąntykio su patiu esties, su visatos sąmoningumu.

Sąmonė, 98 psl.

Tikyba yra ašainės sąmonės santykis su pagrindiniu sąmoningumu.

Mokslu, menu ir dora žmoniškumas apsireiškia gyvenimui iš ašainės sąmonės. Bet visai kas kita yra tikyba. Ji nėra žmoniškumo apraiška, bet žmogaus vidujinis būvis, ašainės sąmonės santykis su pagrindiniu sąmoningumu. Tikyboje ašainė sąmonė kyla augšt savęs į šviesesnį ir platesnį sąmoningumą.

Sąmonė, 157-158

***

Yra visai įprasta tikyba vadinti mintis apie žmogaus sąntykį su visatos pradžia ir pagrindu. Bet tuo pakrypta į paviršutiniškumą. Tikyba yra paties taip minimo sąntykio patyrimas. Siaip ir šitose paduodami aiškinimai būtų tikyba. O jie turėtų veikiau būti priskaitomi mokslui.

Sąmonė, p.159

***

Tikyba yra kaip tik ašainės sąmonės dalykas. Tiktai žiūrint iš to, ką vadiname žodiu aš, į tai, iš kur tai kyla, galima kalbėti apie tikybą. Esybės be ašainės sąmonės negali turėti tikybą. Sita reikėtų pirma žinoti, norint įgyti aiškų tikybos supratimą.

Sąmonė, p. 98

***

Pastebėtina, kad žmonišką sąsainumą gali šviesėti ir plisti. Bet nereikėtų tai tikėtis, nusikreipiant vien į daigtingumą. Tat įvyksta tiktai, žmogui atsiveriant sąmoningo esimo gausai. Sis atsivėrimas arba ši laikysena yra tai, ką vadiname tikėjimu. Ta laikysena kiekvienam galima, ar jis būtų daugiau ar mažiau sąmoningas, šviesios ar nešviesios esmės. Žmogus vis būva pagrindiniame sąmoningume ir neregimojoje jo šviesoje. Jai jis gali skirtis, jai pasišvesti ir atsiverti. Tada jis patiria savo priklausomumą. Jis susivokia patiame sąmoningume kaip savo kilmėje. Savo tikėjimu žmogus patiria tikybą.

Sąmonė, p. 99

.....

Žmogus, tai esti, ta esybė, kuri žino save esanti, turi tarsi susitikti su tuo, iš kur jos esybė pareina, tarsi savo kilmės priežastį išvysti. Tas susitikimas arba išvydimas būtų tikyba, o jai patirti reikalingas širdies, dvasios palinkimas ir galia, kuri vadinama tikėjimu.

Jaunimas, 1912, Gegužės Nr. p. 4

***

Iš vaiko laikų

Mąstydamas apie savo gyvenimo patirtis, labai dažnai nusklendau į savo kūdikystės laiką, kada vis aiškiau jaučiausi slinkstąs į daiktiškumo sritį. O tik nenorėjau prarasti savo kilmės numanymo. Vis rodėsi, kaip kad regėčiau ją esant Didžiajame Slėpinyje.

Motinėle vis ką apie jį pareikšdavo. Minėjo ir tai, kad visą laiką, numanydama aš sulaukiamas, giedodavo nuo rytmečio iki vakaro šventas giesmes. O kai gimiau, buvo šventadienio rytmetų, prieš 9 valandą, ir šventnamio varpai gaudė.

Užgimęs ir augdamas girdėjau savo tėvelius giedant ir meldžiantis prie mano lovelės ir prie lopšelių savo jaunesniųjų brolių ir seserų. Toliau jau ir mes, vaikai, su tėvais sėdėjom aplink stalą rytmečių ir vakarų pamaldoms. Ir vienas kitas mūsų turėjo melsties, pats tam žodžius susigalvodamas. Taip augome su giesmėmis ir maldomis į šį gyvenimą.

Raštai, III t., 387 psl.

Savęs suvokimas (Iš mano apie 1989 m. užrašyto lapo)

Dievas yra gyvybė, meilė, išmintis, esmė, visagalybė, visažinojimas, visa estis!

Aš esu Dievo kūdikis, Dievo pasireiškimas, ir kiekvieną akimirką liejasi jo gyvybė, meilė, išmintis ir galybė į mane ir per mane.

Aš esu neatskiriamas nuo Dievo ir jo įstatymų valdomas. Aš esu dvasia, tobula, šventa, darni.

Niekas negali man pakenkti ar mane susargdinti ar įbauginti, nes dvasia yra Dievas, o Dievas negali sirgti ar ko bijoti.

Per šį kūną reiškiasi dabar mano tikrasis Aš.

Dievas veikia manyje, kad norėčiau ir daryčiau, ką jis nori, ir aš tai darau, ir jis negali klysti.

Niekas negali man nesisėkti. Viskas turi man sektis.

Nėra blogio! Materijoje nėra tikrybės, gyvybės nei išminties. Skausmas, ligos, senatvė ir mirtis negali manęs įveikti, nes jie nėra tikri.

Visame pasaulyje nėra nieko, ko aš turėčiau baimintis, nes Tas, kurs manyje, yra didesnis už tą, kuris pasaulyje yra!

***

Spindulys esmi begalinės šviesos...

Spindulys esmi tos begalinės šviesos, kurioje gyvenu, kurioje randasi mano esmė.

Amžinas esmi keleivis, kurs per amžius keliauja ir stătosi ant laiko kalvų šventnamų, pasišvęsti Augštiausiąjams.

Amžiai nesustabdys galingajį mano žengimą į bekraštines buvimo sritis, nėra aš taip jau be pradios kaip amžiai patys, ir tokia valanda, kuri galėtų man gálą apsaugoti, niekad neišauš.

Tiktai mano kūnà kas kartà mân paplėšia mirtis, bet aš, nepasiekamas nykstantių laikų srovės, geriu iš amžino jaunumo šaltinio.

Neišgandinamas yra mano pasiryžimas, ir savo drąsos ir tvirtumo galia aš amžių prieinu slėpinį.

Ir susivokiu slėpiningoj Augštiausiojo Gyvybėje, iš kurios amžinai spindi Galia-Išmintis ir Meilė.

Šaltinis, <http://www.ismintis.lt/vydunas/susivokimo-malda>

***

Mano esmė yra dvasinės rūšies. Iš jos pareina ir iš jos nustatomas ir palaikomas mano asmenybės ir asmens gyvenimas. Toji esmė glūdo visagalingojo visumos Kūrėjo valioje. Ji yra paskutinysis mano gyvenimo pagrindas ir mano dvasios Šviesa. Ji mane statė į šį gyvenimą ir mane tvirtina. Ji visas kliūtis šalina ir visas mano jėgas stiprina. Nuolatai stengiuos tai numanyti ir tuo pasitikėti. Taip teesie visados!

Sveikata, jaunumas, grožė. Tilžė, 1928

***

*Viešpatie Dieve,
Amžinoji Gyvybe,
Tu amžina šviesa!
Iš Tavęs amžinai spindi
Išmintis – Meilė – Galia.
Aš Tavyje esmi.
Tu laikai mane savyje ir esi manyje.
Prieš Tave pranyksta
Visi menkumai, visos niekybės,
Visi skausmai, vargsmai ir pati mirtis.
Tavyje yra palaima ir išganymas.
Tavyje yra visi apšviestieji
Ir gyvena išvaduotieji – palaimintieji.
Aš tai regiu – regiu.
Tu laimini mane!²*

Krikštioni bē su savo spinduliais: būtent meile, teisingumu, kantrumu, grožībe, skaistumu, ir tt., buvo visai apsiniaukusi. Nebegalėjo ji žmoniū vienīti. Visi augsti žmonijos pasistengimai buvo apmire. Vos kelintasis jais rūpinosi. Ir todėl jau senai nebebuvo krikštionijos. Vien tik jos vardas tebuvo pasilikęs. Ir tie susitelkimai pirm karo, ir karui siautiant, parodo aiškiai, jog žmonės visoko vedami krūvon, tik ne dvąsios šviesos ir sielos grožės.

Kas iš to išeis, nesunku pasakėti. Krikštionijos nebėra. Ir nebėra krikštioniū. Nors vardas dar yra tariamasis ir rāšomas. Bet visatai turėjo būti. Šiaip mūsų laikas negalėtų padarėti, kas yra jo uždavinys. Jis taiso naują padėjimą. Apšviesdamas dabartinį, kaip tai paaiškinta, jis ir gamina būsimąjį.

Iš: Krikštionija. Jaunimas, 1914, lapkritis

Dar guli krūvos tų akmeninių mokslų aplink krikštioni bės teisības. Dar gal tūli jais ir laikosi. Bet daugiui jie tėra senų mūrų gruvėsiai, kurie jiems givībės rītus uždengia. Dabar vis daugiau žmoniū žiūri į naujus patiū numānīmū, patīrimū ir išmānīmū spindulius. Nauja diena užteka žmonijai. Diena givosios tikības.

Žmonės patīs nori pajauti tiesiog paskutinį gyvenimo šaltinį. Jie nori, kad tojo gālios žmoniškoj formoj apsireiktū pasaulij. Šitas šaltinis, pati šventa dvasia, yra, kas vien tegali žmones vienīti.

***

Bet be šito tikėjimo yra ir dar kitas. Jis nėra platai zinomas. Ir todėl dažnai sukeičiamas su akluoju. Prasideda jis po pilno daliko supratimo. Ir reiškia visai kita-ką kaip sutikimą su bet-kokia žinia. Šis kitas, naujas tikėjimas yra augštesnė, šviesesnė žmogaus sielos būtis. Visa žmogaus asmenybė su juo įgija tarsi kitą pagrindą. Šis tikėjimas yra dviasinėsi sielos gyvybės, yra jos šviesos sukilimas. Į žmogaus gyvįbę atplūsta iš esties gelmių naujos gėlios. Sukila jām tarsi kita išmintis, kita valia, kita meilė ir naujas teisingumas.

Išmanyti ir tikėti. Darbymetis, Nr. 3

***

norint sątykiuoti su Dievu, visos mintys turi būt šalinamos ir visai tuštia gryna sąmonė Jām būt pašvesta, jeib Jis būtų numanytas ne sąmonės turiniu, bet paties sąmoningumo kūrėju ir tūriu.

Sąmonė, p. 163

***

Su tikėjimu žmogus žengia į visumos gilības! Jū gausumā jis patiria. Nedaug tad jām reiškia paprastieji patirimai. Ir nedaug, kaip juos mokslas supranta ar nesupranta ir skelbia. Su savo tikėjimu žmogus pasieka daigtū ir viso pasaulio esmę. Šis jo tikėjimas yra jo esmės brendimas ir jos susitikimas su visumos esmę.

Taip tai išmānīmas ir tikėjimas nėra viens antrām priešingi. Abu pakaitomis tarnauja žmogaus pakilimui. Abu tarsi laiptais veda žmogū augštīn, kol pagaliau abu nesusilieja į vienā regėjimą. Ir žmogus yra pasiekęs tobūlībę. *Vds.*

Išmanyti ir tikėti. Darbymetis, Nr. 3

***

Tikyba reikalauja iš žmogaus didžiausios pastangos, kuri tik gali būti asmeniui esybei. Iš jos išauga žmogaus pakitimas, kuris yra lyg mirimas. Tik reikia išmanyti, kas tada miršta. Žinodami, kad asmeninė sąmonė yra pagrindinio sąmoningumo giminė, turime pasisakyti, kad ji yra apribota ir tvirtinta sąntykiuose su menkesniu sąmoningumu ir su juo susieta. Tuose sąntykiuose žmogus save žino. O tikyboje jis turi šitą būvį palikti ir pasiekti tauresnį, kuriame jis jau yra anam būviui mires ir tųpės visai kito tūrio ir kitos sąmonės esybė, būtent augštesnio, šviesesnio sąmoningumo laipsnio, kuriame jis yra daug gyvesnis, veiklesnis, dvāsingesnis.

Sąmonė, p. 156

***

Nėra dar visos prigimtos galimybės išnaudotos, o jau prisilėgė materinė kultūra žmogų. Jis virto jos priemone, net jos vergu. Ji augo, jam pasilikus kas jis buvęs. Ir visi mūsų laikų bandymai žmogaus padėję gerinti tegali tuo pasibaigt, kad visa materinė kultūra bus sunaikinta ir žmogus pasijus bestovįs pradžioj tos kultūros gyvenimo.

O yra kita dar išeiga. Žmogus gali savo asmenybę auginti, ir toji tad apsireikš aukštesniu mokslu, menu ir žmoniškesne dora, ir tad iš lengvo virs kitokia ir materinė kultūra. Ji nebepriklės žmogaus, bet jam tarnaus.

Todėl sielos kultūra turėtų kiekvienoj tautoj būti svarbiausias dalykas. Ji yra iš tikrųjų ta šventykla, iš kurios pareina visos tautos labas. Šitą šventyklą kurti yra kiekvieno žmogaus uždavinys. Savo sieloj jis deda jai pagrindą. O ne vien sau, bet visai tautai. Čia kiekvienas savo tautai stato Dievnamį, iš kurio spindi nuolatinis palaiminimas jai ir žmonijai.

***

Tikyba nėra nei mokslas, nei menas, nei dora. Bet viena tikyba tegali suteikti tikriausią galimumą šviesesniam mokslui, galingesniam menui, tauresnei dora. Nėra tam kitos priemonės. Be tikybos žmoniškumo pradas neįgyja aukštesnės galios gyvenimui teikties.

Sąmonė, p. 158

***

..tautos gyvata visai kitaip tarpsta, ypačiai žmoniškumo reiškiniai, būtent: mokslas, menas ir dora, visai kitais virsta, pražysta, klesti.

*Todėl tikyboj randasi aukščiausioji tautos gyvenimo galios ir pažangos versmė. Tikyba viena tik tėra ta priemonė žmogaus asmenybei stiprint ir augint. **Tikyba viena tėra sielos kultūros sąlyga.***

Tautos gyvata, p. 59

***